

42 שנים של עצמאות

איך תיראה ישראל ביום העצמאות 1990?

או:

דין יקרא לסיבוב השישי

בגלל התגברות השמאל החדש בדרך יהודי הצעיר בעולם. עם גבור הלחץ על ההתיישבות החדשה, פרץ הסיבוב החמישי שהביא לכיבוש השטחים שמעבר לקו.

בשנת 1970 התלכדו ארבע המעצמות של ישראל לסגת מכל השטחים, ובשנת 1971 הטיל הנשיא ניקסון סנקציות על ישראל. עיסקת הפאנטומים בוטלה, ומסי ההכנסה האמריקאית קבע שהתרומות למג בית היהודית המאוחדת אינן משוחררות עור ממס. יהודי אמריקה לא התקוממו נגד גזרות אלה, מכיוון שבאותה שעה פנתה דעת הקהל האמריקאית נגד ישראל, שהוא שמה כמיסרד לשלום הבינלאומי.

בעיית ביטחון הפנים הלכה והחריפה, עם איחוד תנועות המחתרת, בפקודת ממשלת פלסטין בג'ורג' וואשינגטון, יאסיר עראפאת הודתה, ובמ קומו בא אבר-עלי הקיצוני, שנשל לעצמו את השם "צלחא-אל-דין". מעשי הטרור המסוכנים הביאו לחידוש עונשי-המוות בישראל בשנת 1973, והחל משנת 1974 התי עורר הצורך בגירוש-אוכלוסין בממדים נרחבים מחלק ניכר של השטחים המוחזקים. הדבר לא בוצע באופן שיטתי, מאחר שהמח סור בידיים עובדות ועליית רמת-המחיה בישראל גרם לכך שכמעט כל העבודות הגופניות בישראל היו בידי הערבים, שגירו מטעמי ביטחון במחנות ליד הערים.

נשארה בידי ישראל עליונות צבאית מוחלטת על העולם הערבי, שהתאחד בשנת 1979 במדינה אחת, כדי לעמוד מול הסיכנה הישראלית. הדבר לא מנע את תבוסת הערבים בסיבוב של 1982, בו נכבשו שטחים נרחבים של מצריים, סוריה ולבנון. באותה שנה הגיעה אוכלוסיית המדינה היהודית ל-7.5 מיליון ערבים, לעומת קרוב ל-3 מיליון יהודים. רוב המסרנסים היהודיים היו מעוסקים כאנשי-צבא, אנשי מינהל ובמקצועות החופשיים.

הבעייה הדמוגרפית החריפה עם ירידת העלייה לממדים קטסטרופליים. בין השאר גרם לכך הפילוג שחל ביהדות העולמית, עם הקמת התנועה היהודית האנטי-ישראלית הגדולה הראשונה בשנת 1984. התנועה, שגדלה במהירות, הגדירה את ישראל כי "מדינה פאשיסטית" וכ"בן הבלתי-יחוקי של היהדות", ויערה את חוצנה ממנה.

בשנת 1986 גורשה ישראל מן האו"ם, בעיקבות דרום-אפריקה ופורטוגל. הרגשת הבידוד, יחד עם המתחנות הביטחוניות המתמדת בקווי הפסקת-האש והטרור הפנימי בכל השטחים החדשים, יצרה, לקראת יום העצמאות ה-42, תביעה לחידוש המלחמה. עלינו ללמד הערבים לקח, אמר משה דיין בראיון שהעניק לטלוויזיה, "אני משוכנע נע שאם תנצח ישראל בעוד מלחמה אחת, ישתכנעו הערבים כי עליהם לבוא לשולחן הדיונים, ולהביא עימם תוכניות-שלום". ל-שאלת המראיין הוסיף: "מובן שלא נסכים לשלום שלום שלא יכלול גבולות-ביטחון מוצקים. יהיה זה אבסורד לתבוע מאיתנו להחזיר לערבים את בארות (ביירות), רבת-עמון איזור ארם וחבל-גושן, שהם חלק בלתי-נפרד מן-המלחמה".

ביום העצמאות של 1990 נערכה, כרגיל, הפגנת-כוח צבאית אדירה בירושלים. שורה של מעשי-טרור מצד הערבים, שביקשו להפריע למיצוד, לא עוררו תשומת-לב. מיספר הקורבנות לא עלה על 50.

משה דיין, ראש-הממשלה בן ה-75, שי-הגיע לשלטון שנתיים לפני כן, הכריז לרגל החג שחיילי צה"ל בקו הפסקת-האש, מצ-פון לבנון ועד מרכז מצריים, דרוכים לקראת הבאות, כשהם מוכנים להביס כל התקפה של האוייב הזומם להשמידנו. הוא הוסיף שכל התקוממות של האוכלוסייה בי-שטחים המוחזקים תדוכא ביד-ברזל. השאלה שריחפה על פני המדינה באותו יום היתה: האם יפרוץ הסיבוב השישי בי-אותו קייץ, אם לא?

המאורעות שהובילו את ישראל מחיל אל-חיל, מול פני העולם כולו, החלו עוד למחרת מלחמת ששת-הימים. ישראל סירבה לפנות את השטחים המוחזקים, וכאשר גבר הלחץ על קווי הפסקת-האש, הוקמה התייש-בות צפופה לאורך הירדן. התיישבות זו לא הביאה לשקט המקוה, והפכה מטרה להתקפות מתמידות. כנוצחה מכך פרץ ב-1972 הסיבוב הרביעי, שבו נכבשו עבר-הירדן, הגדה המערבית של תעלת-סואץ ומרבית לבנון הדרומית.

להבטחת קווי הפסקת-האש החדשים, הוק-מה התיישבות צפופה לאורך-ם. מתוכם מתנחלים, בוצעה ההתיישבות באמצעות חילי-חובה ובני קיבוצים מפנים הארץ. (קריאה לנוער היהודי העולמי להתגייס למשימה זו נשארה ללא תוצאות ניכרות,

או:

דין יחבק את עראפאת

ביניהן. כעבור שנה הוכנסה ישראל לליגה הערבית, שגמה החדש היה "חבר העמים השמיים". בליגה נוצר ציר של מדינות מת-קדמות — מצרים, ישראל, סוריה וכוורדי-סטאן החדשה — נגד המדינות הריאקציו-ניות, שהתרכזו סביב סעודיה.

בשנת 1984, כאשר תבעו הסובייטים לי-הוציא את מוסדות האו"ם מגניוורק, נוצ-רה התחרות בין גיבנה וירושלים. ירושלים, שהפכה סמל של זרקים לשני עמים שהיו אויבים-בנפש אך אתמול, זכתה במירון.

אך בפרוס יום-העצמאות ה-42 של ה-מדינה, עמדה במרכז התעניינותה שוב בע-יית העלייה. המוני היהודים, שלא באו לי-מדינה בשעה שהיתה נתונה במצור, החלו נוהרים אליה במיספרים גוברים והולכים אחרי שהשלום הפך עובדה קיימת. תחילה בא ההון היהודי, שהשוק-המרחבי-המשותף פתח בפניו אפשרויות בלתי-מוגבלות. אח-ריו באו המוני המעמד הבינוני והאינטלי-גנציה מארצות-הברית ומברית-המועצות.

אחד מאירועי יום-העצמאות 1990 היה קבלת פניו של העולה לייב לליוורביץ, ש-עם בואו הגיעה אוכלוסיית ישראל לחמישה-מיליון, האיש בן ה-45, מהנדס ממוסקבה, שבא עם אשתו הנוצרית וילדיו, אמר: "הח-לטתי לבוא אחרי שממשלת ברית-המועצות ביטלה את ההגבלות על ההגירה, עם בוא-השלום, ואחרי שבישראל הופרדה הדת מן-המדינה. למה באתי? פשוט נאמס לי להיות במדינת-ענק ובעיר-ענק. אני חושב שהחיים במדינה קטנה, החיה בשלום והשייכת ל-כלכלה מרחבית, הם יותר תרבותיים ונוחים."

ביום העצמאות של 1990, התקיימו כמו בכל שנה, קבלות-פנים חגיגיות בשגר-רירויות ישראל בקאהיר, בבירות ובבגדאד. אך התצלום המרגש ביותר צולם דווקא בי-ירושלים. הוא הראה את נשיא ישראל ה-קשיש, משה דיין בן ה-75, מחבק את נשיא-פלסטין, יאסיר עראפאת.

המאורעות שהובילו לכך החלו זמן קצר-אחרי יום-העצמאות ה-21. שורה של תת-פתחויות שיכנעו את הציבור הישראלי שיש-צורך לשנות את הקו מל-הקצה אל הקצה.

תחילה באו הבחירות לכנסת השביעית, ש-הראו עלייה מפתיעה למחנה השלום. באותו-זמן שיכנע הסכם ארבע-המעצמות את הצי-בור כי ישראל עלולה למצוא את עצמה בי-קרוב מבודדת לחלוטין, ללא נשק ולא כס-פיים מן החוץ. יהודי אמריקה, צרפת וברי-טניה שלחו לירושלים הודעות אס-אס, ו-לבסוף פנו במישרין אל הציבור הישראלי בי-בקשה לנקוט קו חיובי יותר.

כך פורקה ממשלת הליכוד הלאומי בשנת-1970. לתוך הממשלה החדשה הוכנסו בפעם-הראשונה אנשים שהיו ידועים בעולם הערבי-כמחייבי פיתרון מוסכם. אחד מהם הועמד בראש המיניסטרויון החדש לענייני-השלום.

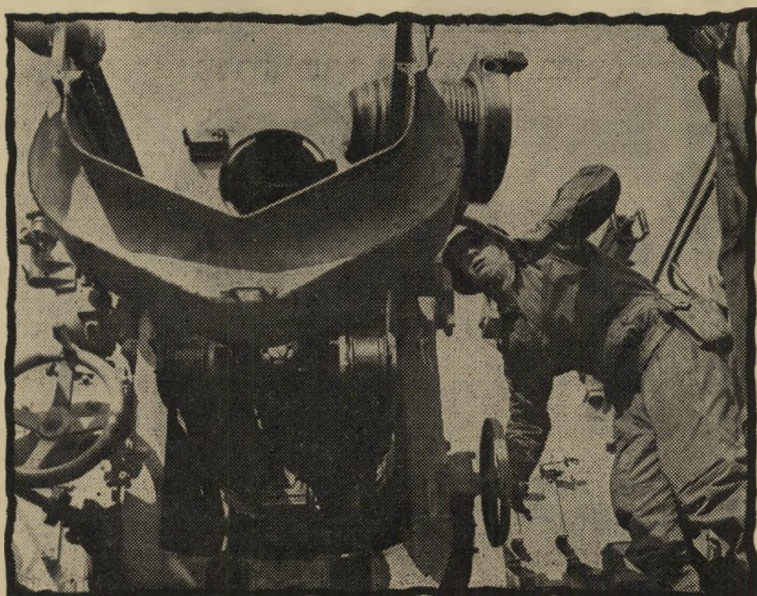
באותו זמן חלו התפתחויות דומות, אם כי-פחות בולטות, בעולם הערבי. יאסיר ערא-פאת תיכנן הפיכה בירדן. ערב ביצועה שלח-שליח סודי, עסקן מרמאללה הכבושה, אל-ממשלת-ישראל. תמורת אי-התערבות צה"ל, הסכים להתם על חוזה-שלום רשמי עם-ישראל, למחרת ההפיכה. הסכם זה נחתם בסוף 1970, בין מדינת-ישראל לבין מדינת-פלסטין, שכללה את שני עברי הירדן ורצו-עתי-עונה. ירושלים נשארה מאוחדת, ולפלס-טין ניתן מעמד רשמי בחלק הערבי שלה.

בעזרת ישראל, הפכה פלסטין במהירות לגורם מרכזי בעולם הערבי. יישוב הפלי-טים, שבוצע במשותף על-ידי שתי המדינות, בעזרת הון בינלאומי כביר, הביא למדינה-החדשה שיגשוג רב. תוך כדי כך התרגלו-הערבים לראות מהנדסים ומומחים אחרים-מישראל, תחילה בעבר-הירדן ולאחר מכן-בארצות ערביות אחרות.

"ההסדר המדיני" בין ישראל ומצרים ה-ר-שג בתיווך הממשלה הפלסטינית, בראשית-1971. כאשר עברה האונייה הישראלית ה-ראשונה דרך התעלה, באמצע אותה שנה, כשעל סיפונה נווט מצרי, מלאה עיחונות-העולם כתבות נרגשות על המאורע. לפי-כתב זה חונט החליפו ביניהם רבי-החובל הישראלי והנווט המצרי, בעת הנסיעה, רש-מים על מלחמת ששת-הימים — כאשר-שירתו זה מול זה.

כמה אירוגני-הבלה ניסו להמשיך במלח-מה ולהפריע לשלום, אך הם חוסלו, בפעולה-סבלנית וממושכת, על-ידי הכוחות המשול-בים של ישראל ופלסטין.

מאז שנת 1972 שרר השלום במרחב-מצרים התרכזה יותר ויותר בפיתרון בעיר-חיה הפנימיות, בעזרת מאות מיליוני ה-דולארים שהכניסו לה שדות-הנפט החדשים-שלה. השוק המרחבי המשותף, שהוקם בי-שנת 1975, הגן על התעשייה המתפתחת-בארצות-השוק, ובנטל את מחצית-המכס

תותח או מערביל בטון? מלחמה או בנייה? זה יוחלט בחדשים הקרובים